

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบนิเวศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนในครั้งนี้จะใช้กระบวนการศึกษาหรือระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Designs) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และให้ความสำคัญวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เป็นหลัก^๑ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และนำผลการวิจัยเชิงปริมาณไปทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

วิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Designs) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๓.๑.๑ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

๑) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒) ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปปัญหา ผลกระทบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน การบริการ และการสนับสนุน ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างเทศบาลตำบล กลุ่มตัวอย่างเทศบาลเมือง และกลุ่มตัวอย่างเทศบาลนครขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน โดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) วิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบนิเวศ และหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

^๑ ออภา ญัยพัฒน์, การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณเชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑), หน้า ๒๕๓.

๔) สังเคราะห์และสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลด้วยหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑.๒ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ กลุ่มบุคลากรเทศบาล กลุ่มประชาชน กลุ่มพระเถระผู้รู้ธรรม กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปกครอง รวมทั้งหมด ๑๘ รูป/คน

๒) สังเคราะห์และสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลด้วยหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) กำหนดยุทธศาสตร์ในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลด้วยหลักพุทธธรรม โดยทำประชุมกลุ่มเฉพาะ Focus Group Discussion จากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรเทศบาล กลุ่มประชาชน กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพนักงานเทศบาล และกลุ่มผู้รู้ธรรม จำนวน ๑๒ รูป/คน

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดในเขตภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดจังหวัดสระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

จังหวัดนนทบุรี

ประชากร : จังหวัดนนทบุรีมีประชากรตามหลักฐานที่ประกฏในทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง รวมทั้งสิ้น ๑,๑๒๒,๖๒๗ คน เป็นชาย ๕๒๗,๒๖๙ คน และเป็นหญิง ๕๙๕,๓๕๘ คน จำนวนประชากรชายคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙๗ และประชากรหญิงคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐๓ ของประชากรทั้งหมด มีจำนวนครัวเรือน ๕๓๙,๑๔๗ ครัวเรือน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๐๙ ส่วนที่เหลือร้อยละ ๔๒.๙๑ อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ย ๑,๘๐๔ คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี

อำเภอ	จำนวนประชากร		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
๑.เมืองนนทบุรี	๒๒,๓๑๕	๒๕,๒๗๒	๔๗,๕๘๗
๒.บางบัวทอง	๙๒,๖๒๐	๑๐๕,๕๖๗	๑๙๘,๑๘๗
๓.ปากเกร็ด	๒๒,๕๖๘	๒๔,๘๖๓	๔๗,๔๓๑
๔.บางกรวย	๑๒,๒๑๙	๑๔,๑๒๔	๒๖,๓๔๓
๕.บางใหญ่	๔๘,๗๙๐	๕๖,๖๖๙	๑๐๕,๔๕๙
๖.ไทรน้อย	๒๗,๒๖๖	๒๙,๓๙๙	๕๖,๖๖๕
เทศบาลนครนนทบุรี	๑๒๓,๓๔๘	๑๓๕,๔๔๙	๒๕๘,๗๙๗
เทศบาลนครปากเกร็ด	๘๓,๘๐๑	๙๕,๙๘๓	๑๗๙,๗๘๔
เทศบาลเมืองบางบัวทอง	๒๒,๕๖๓	๒๖,๒๑๑	๔๘,๗๗๔
เทศบาลเมืองบางกรวย	๑๙,๓๔๙	๒๒,๔๔๖	๔๑,๗๙๕
เทศบาลเมืองบางศรีเมือง	๑๔,๐๖๕	๑๕,๘๗๑	๒๙,๙๓๖
เทศบาลตำบลปลายบาง	๑๕,๙๒๔	๑๘,๔๗๒	๓๔,๓๙๖
เทศบาลตำบลไทรมา	๙,๑๖๖	๑๐,๘๐๓	๑๙,๙๖๙
เทศบาลตำบลบางใหญ่	๔,๙๘๕	๕,๓๖๗	๑๐,๓๕๒
เทศบาลตำบลศาลากลาง	๔,๗๑๘	๕,๑๗๗	๙,๘๙๕
เทศบาลตำบลบางม่วง	๒,๖๓๙	๒,๗๐๙	๕,๓๔๘
เทศบาลตำบลไทรน้อย	๙๓๓	๙๗๖	๑,๙๐๙
รวม	๕๒๗,๒๖๙	๕๙๕,๓๕๘	๑,๑๒๒,๖๒๗

ที่มา : www.dopa.go.th : ธันวาคม ๒๕๕๕

จังหวัดปทุมธานี

ประชากร จังหวัดปทุมธานี มีประชากร ณ วันที่ ๓๐ ธ.ค. ๒๕๕๔ ทั้งสิ้น ๑,๐๐๕,๗๖๐ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๓ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๔ จำแนก เป็นชาย ๔๗๘,๑๘๒ คน หญิง ๕๒๗,๕๗๘ คน จำนวนประชากรชายคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๔ ประชากรหญิงคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๖ ของประชากรทั้งหมด มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ๔๗๐,๖๙๘ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๕๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๖

ตารางที่ ๓.๒ แสดงจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของจังหวัดปทุมธานี

อำเภอ	จำนวนประชากร		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
๑.เมืองปทุมธานี	๘๕,๘๒๐	๙๓,๖๐๒	๑๗๙,๔๒๒
๒.ธัญบุรี	๘๙,๒๔๒	๑๐๐,๔๔๗	๑๘๙,๖๘๙
๓.คลองหลวง	๑๑๐,๕๗๑	๑๒๖,๖๐๐	๒๓๗,๑๗๑
๔.ลำลูกกา	๑๑๓,๕๘๒	๑๒๔,๙๓๘	๒๓๘,๕๒๐
๕.ลาดหลุมแก้ว	๒๘,๔๗๘	๒๙,๗๙๔	๕๘,๒๗๒
๖.สามโคก	๒๕,๕๒๕	๒๖,๙๒๘	๕๒,๔๕๓
๗.หนองเสือ	๒๔,๙๖๔	๒๕,๒๖๙	๕๐,๒๓๓
รวม	๔๗๘,๑๘๒	๕๒๗,๕๗๘	๑,๐๐๕,๗๖๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปทุมธานี: ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

จังหวัดสระบุรี

ประชากร จังหวัดสระบุรีมีจำนวนประชากร ณ ธันวาคม ๒๕๕๓ มีทั้งสิ้น ๖๑๗,๓๘๔ คน เป็นชาย ๓๐๕,๔๗๒ คน เป็นหญิง ๓๑๑,๙๑๒ คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง มีจำนวน ๑๑๖,๐๕๒ คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอแก่งคอย มีจำนวน ๙๔,๕๕๕ คน และอำเภอหนองแค มีจำนวน ๘๙,๖๕๑ คน

ตารางที่ ๓.๔ : แสดงจำนวนประชากรของจังหวัดสระบุรี

อำเภอ	จำนวนประชากร		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
๑.เมืองสระบุรี	๖๐,๑๑๔	๕๕,๙๐๘	๑๑๖,๐๕๒
๒.แก่งคอย	๔๖,๘๐๔	๔๗,๗๔๘	๙๔,๕๕๕
๓.หนองแค	๔๓,๖๘๑	๔๕,๙๗๐	๘๙,๖๕๑
๔.หนองแซง	๗,๔๘๑	๘,๑๙๘	๑๕,๖๗๙
๕.บ้านหมือ	๒๐,๗๐๙	๒๑,๗๐๐	๔๒,๔๐๙
๖.เสาไห้	๑๕,๒๖๑	๑๖,๖๙๘	๓๑,๙๕๙
๗.พระพุทธบาท	๓๐,๗๐๓	๓๒,๙๐๘	๖๓,๖๑๑
๘.วิหารแดง	๑๘,๒๖๗	๑๙,๐๗๓	๓๗,๓๔๐
๙.มวกเหล็ก	๒๖,๔๗๒	๒๖,๓๗๙	๕๒,๘๕๑
๑๐.หนองโดน	๖,๘๑๑	๗,๒๘๖	๑๔,๐๙๗
๑๑.ดอนพุด	๓,๓๑๑	๓,๔๙๔	๖,๘๐๕
๑๒.วังม่วง	๙,๒๘๕	๙,๕๔๓	๑๘,๘๒๘
๑๓.เฉลิมพระเกียรติ	๑๖,๕๔๐	๑๗,๐๐๗	๓๓,๕๔๗
รวม	๓๐๕,๔๗๒	๓๑๑,๙๑๒	๖๑๗,๓๘๔

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสระบุรี ณ ธันวาคม ๒๕๕๓

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากร จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีประชากร รวม ๗๘๙,๘๘๒ คน เป็นชาย ๓๘๑,๔๑๗ คน เป็นหญิง ๔๐๘,๔๖๕ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๖๖,๑๕๒ คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านแพรก จำนวน ๖,๘๘๑ คน

ตารางที่ ๓.๓ แสดงจำนวนประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ	ประชากร (คน)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
๑. พระนครศรีอยุธยา	๓๑,๖๙๐	๓๔,๔๖๒	๖๖,๑๕๒
๒. ท่าเรือ	๑๔,๙๐๓	๑๖,๑๑๕	๓๑,๐๑๘
๓. นครหลวง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๙๖๙	๒๐,๙๖๙
๔. บางไทร	๑๕,๔๙๕	๑๖,๑๕๐	๓๑,๖๔๕
๕. บางบาล	๗,๐๖๑	๗,๕๑๗	๑๔,๕๗๘
๖. บางปะอิน	๑๙,๘๑๘	๒๑,๑๕๕	๔๐,๙๗๓
๗. บางปะหัน	๑๗,๓๑๖	๑๘,๗๐๓	๓๖,๐๑๙
๘. ผักไห	๑๑,๓๕๖	๑๒,๐๔๕	๒๓,๔๐๑
๙. ภาชี	๑๒,๒๔๓	๑๒,๘๘๑	๒๕,๑๒๔
๑๐. ลาดบัวหลวง	๑๔,๒๑๗	๑๔,๖๖๓	๒๘,๘๘๐
๑๑. วังน้อย	๒๔,๒๖๒	๒๕,๑๕๘	๔๙,๔๒๐
๑๒. เสนา	๑๕,๒๔๐	๑๖,๑๑๓	๓๑,๓๕๓
๑๓. บางซ้าย	๗,๐๙๑	๗,๑๒๔	๑๔,๒๑๕
๑๔. อุทัย	๒๑,๑๘๕	๒๒,๗๕๑	๔๓,๙๓๖
๑๕. มหาราช	๖,๕๐๗	๗,๒๑๙	๑๓,๗๒๖
๑๖. บ้านแพรก	๓,๒๒๑	๓,๖๖๐	๖,๘๘๑
รวม	๓๘๑,๔๑๗	๔๐๘,๔๖๕	๗๘๙,๘๘๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ กรมการปกครอง

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ ตามหลักวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรเทศบาล และประชาชน ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ตามตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ความเกี่ยวข้องกับเทศบาล จากนั้นจึงนำผลไปวิเคราะห์ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

๓.๒.๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

๑. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรเทศบาล และประชาชนผู้เข้ารับบริการ ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งหมด ๑,๐๙๙,๓๐๖ คน

๒. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ “ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)”^๒

$$\frac{n = N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (เท่ากับ .๐๕)

แทนค่า

$$\frac{n = 1,099,306}{1 + 1,099,306 (.05)^2}$$

$$n = 1,099,306$$

$$2749.27$$

= ๓๙๙.๘๕ คน

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ๔๐๐ คน

หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของบุคลากรเทศบาล และประชาชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน จากกลุ่มบุคลากรเทศบาล จำนวน ๒๐๐ คน และกลุ่มประชาชนผู้รับบริการ จำนวน ๒๐๐ คน

ในจำนวน ๒๘ แห่ง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามสัดส่วนของบุคลากรภายในองค์กรแต่ละแห่ง ด้วยการเทียบสัดส่วน ดังปรากฏตามตารางที่ ๓.๕, ๓.๖, และ ๓.๗

๓.ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple. Random .Sampling)

^๒Yamane, Taro, *Statistic : An Introductory Analysis*, (New York : Harpen and Row., 1967), p.110.

๓.๒.๑.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ๔๐๐ คน และผู้วิจัยลงพื้นที่ด้วยตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ ประชาชน ผู้รับบริการ ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน และขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามจนครบตามจำนวน

ตารางที่ ๓.๕ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

ลำดับที่	รายชื่อเทศบาล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการ (คน)	ประชากรที่เป็นข้าราชการ (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้บริการ (คน)
๑	เทศบาลตำบลไทรม้าย	๑๗,๑๖๒	๔	๔๔	๔
๒	เทศบาลตำบลเสาชิงหิน	๒๙,๙๓๐	๔	๔๘	๔
๓	เทศบาลตำบลปลายบาง	๑๙,๒๓๘	๕	๕๘	๕
๔	เทศบาลตำบลหลักหก	๑๓,๕๖๓	๔	๔๗	๔
๕	เทศบาลตำบลธัญบุรี	๔๐,๗๗๔	๓	๒๘	๓
๖	เทศบาลตำบลบางเตย	๙,๑๔๙	๓	๓๑	๓
๗	เทศบาลตำบลภาชี	๖,๔๙๒	๓	๒๙	๓
๘	เทศบาลตำบลลำตาเสา	๑๔,๔๘๓	๔	๔๙	๔
๙	เทศบาลตำบลอุทัย	๓,๑๓๘	๓	๓๑	๓
๑๐	เทศบาลตำบลคชสิทธิ์	๑,๒๙๐	๒	๒๕	๒
๑๑	เทศบาลตำบลหนองแค	๑๓,๒๒๒	๒	๒๓	๒
๑๒	เทศบาลตำบลไผ่ต่ำ	๕,๕๗๖	๓	๒๘	๓
	รวม	๑๗๔,๐๑๗	๔๐	๔๔๑	๔๐

ตารางที่ ๓.๖ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเทศบาลเมือง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

ลำดับ ที่	รายชื่อเทศบาล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็น ผู้รับบริการ (คน)	ประชากร ที่เป็น ข้าราชการ (คน)	กลุ่ม ตัวอย่างที่ เป็น ผู้ให้บริการ (คน)
	เทศบาลเมือง				
๑	เทศบาลเมืองบางกรวย	๔๒,๖๔๙	๗	๗๒	๗
๒	เทศบาลเมืองบางศรีเมือง	๒๖,๗๕๔	๕	๕๓	๕
๓	เทศบาลเมืองบางบัวทอง	๓๕,๗๖๑	๘	๘๕	๘
๔	เทศบาลเมืองลำสามแก้ว	๔๒,๑๕๓	๖	๖๔	๖
๕	เทศบาลเมืองปทุมธานี	๑๙,๐๓๙	๓	๓๔	๓
๖	เทศบาลเมืองท่าโขลง	๓๔,๒๒๑	๑๙	๒๑๓	๑๙
๗	เทศบาลเมืองเสนา	๕,๐๔๘	๓	๓๗	๓
๘	เทศบาลเมืองอโยธยา	๑๘,๕๗๑	๔	๔๘	๔
๙	เทศบาลเมืองผักไห่	๙,๔๒๙	๓	๓๖	๓
๑๐	เทศบาลเมืองสระบุรี	๖๗,๘๕๘	๑๗	๑๘๖	๑๗
๑๑	เทศบาลเมืองพระพุทธบาท	๔๙,๕๗๒	๑๕	๑๖๙	๑๕
๑๒	เทศบาลเมืองแก่งคอย	๑๒,๑๗๒	๔	๓๘	๔
	รวม	๓๖๓,๒๑๙	๙๔	๑๐,๓๕	๙๔

ตารางที่ ๓.๗ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเทศบาลนคร ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

ลำดับ ที่	รายชื่อเทศบาล	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่างที่ เป็น ผู้รับบริการ (คน)	ประชากร ที่เป็น ข้าราชการ (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้ ให้บริการ (คน)
	เทศบาลนคร				
๑	เทศบาลนครนนทบุรี	๒๗๐,๖๐๙	๑๙	๒๑๐	๑๙
๒	เทศบาลนครปากเกร็ด	๑๕๒,๘๘๑	๑๙	๒๐๖	๑๙
๓	เทศบาลนครรังสิต	๗๗,๖๖๑	๑๑	๑๒๗	๑๑
๔	เทศบาลนคร พระนครศรีอยุธยา	๖๐,๙๑๙	๑๗	๑๘๕	๑๗
	รวม	๕๖๒,๐๗๐	๖๖	๗๒๘	๖๖

ตารางที่ ๓.๘ สรุป จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

ลำดับ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่ เป็นผู้รับบริการ (คน)	ประชากรที่เป็น ข้าราชการ (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่ เป็นผู้ให้บริการ (คน)
เทศบาลตำบล	๑๗๔,๐๑๗	๔๐	๔๔๑	๔๐
เทศบาลเมือง	๓๖๓,๒๑๙	๙๔	๑,๐๓๕	๙๔
เทศบาลนคร	๕๖๒,๐๗๐	๖๖	๗๒๘	๖๖
รวม	๑,๐๙๙,๓๐๖	๒๐๐	๒,๒๐๔	๒๐๐

๓.๒.๒ กลุ่มประชากรเชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน แบ่งกลุ่มประชากรเชิงคุณภาพออกเป็น ๒ กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก และกลุ่มประชากรประชุมกลุ่มย่อย ดังนี้

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ กลุ่มบุคลากรเทศบาล กลุ่มประชาชน กลุ่มพระเถระผู้รู้ธรรม กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปกครอง

๒) กำหนดยุทธศาสตร์ในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบภูมิบาลด้วยหลักพุทธธรรม โดยทำประชุมกลุ่มเฉพาะ Focus Group Discussion จากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรเทศบาล กลุ่มประชาชน กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพนักงานเทศบาล และกลุ่มผู้รู้ธรรม

๓.๒.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

๑) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักของผู้วิจัยนั้นเป็นนักวิชาการ ด้านปกครองท้องถิ่น บุคลากรเทศบาล ประชาชน และภิกษุสงฆ์ โดยกำหนดเกณฑ์จากผู้รู้หลักพุทธธรรม คือ หลักทศพิธราชธรรม ที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ นักวิชาการ บุคลากรเทศบาล ประชาชน และพระภิกษุสงฆ์ การจำนวน ๑๘ รูป/คน ที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

๓.๒.๑.๒ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้การกำหนดเกณฑ์ (Criterion) แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้รู้พุทธธรรม และกลุ่มบุคลากรเทศบาลที่เป็นผู้ให้บริการ และผู้ได้รับการบริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๘ รูป/คน ดังมีรายชื่อ

ตารางที่ ๓.๑๐ แสดงรายชื่อผู้ได้สัมภาษณ์เชิงลึก

ชื่อ	คุณวุฒิ/ตำแหน่ง
๑. พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ. ดร.	ป.ธ. ๙ Ph.D. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโน)	ปริญญาโท สาขาสังคมสงเคราะห์ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว ต.บางบางกร่าง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี
๓. พระมหาสมปอง ตาลปุตโต (นครไธสง)	ปริญญาโท (สาขาสังคมสงเคราะห์) วัดสร้อยทอง กรุงเทพมหานคร
๔. พระสุเชษฐ สุระเขมฺโม (หนูเอี่ยม)	ปริญญาโท (สาขาสังคมสงเคราะห์) ผู้อำนวยการพุทธศาสนาศึกษาวันอาทิตย์ วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

ตารางที่ ๓.๑๐ แสดงรายชื่อผู้ได้สัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ชื่อ	คุณวุฒิ/ตำแหน่ง
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พวงงาม	Ph.D.(Rural Development), Central Luzon State University, The Philippines อาจารย์ประจำภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัชัย ท้าวมิตร	Ph.D.in Political Science University of Toronto, Canada. รองอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล	Ph.D.in Political Science University of Toronto, Canada. ผู้อำนวยการวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า
๘. นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม	ปริญญาโท ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
๙. นายประโดม รัชเวทย์	ปริญญาโท (รัฐศาสตร์) หัวหน้าท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
๑๐. นางสาวพรศรี กิจธรรม	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดนนทบุรี (อดีตปลัดเทศบาลนครนนทบุรี)
๑๑. นายสมนึก ธนาเดชากุล	ปริญญาโท (รัฐศาสตร์) นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี อ.เมือง จ.นนทบุรี

ตารางที่ ๓.๑๐ แสดงรายชื่อผู้ได้สัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ชื่อ	คุณวุฒิ/ตำแหน่ง
๑๒. นายไกร บุญคุ้ม	ปริญญาโท (รัฐศาสตร์) นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองลำสามแก้ว อ.คูคต จ.ปทุมธานี
๑๓. นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์	ปริญญาโท (รัฐศาสตร์) นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๑๔. นายทวีศักดิ์ วิจิตรวงศ์วาน	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) ปลัดเทศบาลนครรังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี
๑๕. นายอนุวัตร น้อยเชื้อเวียง	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) ปลัดเทศบาลเมืองลำสามแก้ว อ.คูคต จ.ปทุมธานี
๑๖. นายเสวระ ประสาทเขตการ	ประถมศึกษาปีที่ ๔ ประธานชุมชนทำน่านนนทบุรี ต.บางศรีเมือง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๑๗. นางอัจฉิมา อุนทะกะ	ปริญญาตรี (รัฐประศาสนศาสตร์) ชุมชนทำน่านนนทบุรี ต.บางศรีเมือง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๑๘. นายสำเริง เอี่ยมใหญ่	ปริญญาตรี (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม) ชุมชนบางขุนนนท์ ต.บางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี

๓.๒.๑.๓ ผู้เชี่ยวชาญการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

๑) คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

๑.๑) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

๑.๒) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการการบริหาร การบริการ และการสนับสนุน ตลอดประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

๑.๓) มีผลงานมีวิชาการเกี่ยวกับการปกครองและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระผู้รู้พุทธธรรม

๒) การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน โดยการการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ของผู้เชี่ยวชาญ ๑๒ รูป/คน

๒.๑) พระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๓ รูป

๒.๒) ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ๒ คน

๒.๓) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๒ คน

๒.๔) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปกครอง จำนวน ๓ คน

๒.๕) ภาคประชาชน จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๓.๑๑ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประชุมกลุ่มเฉพาะ

ชื่อ	คุณวุฒิ/ตำแหน่ง
๑. พระมหากำพล คุณงกโร	ป.ธ. ๙ ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) เจ้าคณะอำเภอบางกรวย อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๒. พระมหาสุริยา ฐิตเมธี	ป.ธ. ๙ ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) เลขาธิการศาสนศึกษา อ. บางบัวทอง จ.นนทบุรี
๓. พระสุรเชษฐ์ สุขะภูโธ	ปริญญาโท (สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์) รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาวัดชลอ อ. บางกรวย จ.นนทบุรี
๔. นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางกรวย อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๕. นายสุพิชัย ศิริรักษ์	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๖. อาจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	ป.ธ. ๔ Ph.D. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗. อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร	Ph.D. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘. ดร. จำลอง มาเที่ยง	Ph.D. ประธานชมรมประชาธิปไตย จังหวัดนนทบุรี (อดีตรองผู้ว่าราชการระนอง)
๙. นายสิทธิพล วงษ์ดนตรี	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนนทบุรี (อดีตปลัดเทศบาลนครนนทบุรี)

ตารางที่ ๓.๑๑ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประชุมกลุ่มเฉพาะ (ต่อ)

ชื่อ	คุณวุฒิ/ตำแหน่ง
๑๐. นายประยูร อรัญรุท	ปริญญาโท (รัฐศาสตร์) เจ้าพนักงานปกครอง กรมการ ปกครองกระทรวงมหาดไทย
๑๑. นายประสงค์ เนียมเนตร	ปริญญาตรี (รัฐประศาสนศาสตร์) ตัวแทนภาคประชาชน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๑๒. นางสาวชลพรรณ สำมา	ปริญญาโท (รัฐประศาสนศาสตร์) ตัวแทนภาคประชาชน อ.เมือง จ.นนทบุรี

๓.๒.๑.๔ ประเด็นคำถามการประชุมกลุ่มเฉพาะ

ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย ๕ ประเด็นคำถาม ดังนี้

ประเด็นคำถามที่ ๑. ท่านเห็นว่า การบริหารงาน การบริการ และการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาและผลกระทบการบริหารอย่างไร

(ด้านบริหาร บริการ การสนับสนุน หมายถึง ด้านช่าง ด้านคลัง การศึกษา ทะเบียนราษฎร์ สาธารณสุข)

ประเด็นคำถามที่ ๒. ท่านเห็นว่าการบริหารงาน การบริการ การสนับสนุน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมียุทธศาสตร์การพัฒนายังไง เช่น การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน (Target) การระบุงานที่ต้องปฏิบัติให้ชัดเจน (Work) การระบุทรัพยากร การจัดการที่เหมาะสม (Resource) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง (Function) กิจกรรมการดำเนินงานและการประเมินผล (Assessment) เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๓. ท่านเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน การบริการ การสนับสนุน อย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๔. ท่านเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้หลักพุทธธรรม เช่น หลักทศพิธราชธรรมในการบริหาร การบริการ การสนับสนุน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๕. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นองค์กรธรรมาภิบาล เป็นอย่างไร

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่สำคัญ

๕.๑ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาล ประกอบด้วยอะไรบ้าง

๕.๒ แผนงาน/โครงการ และกิจกรรมที่ควรกำหนดขึ้นในการสร้างยุทธศาสตร์พัฒนาธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

๕.๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลสู่องค์กรแห่งธรรมาภิบาลควรเป็นอย่างไร

๓.๒.๑.๕ ความมุ่งหมายของการทำสนทนากลุ่ม

๑) กำหนดกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) กำหนดสาระเนื้อหาของสาระสำคัญเพื่อการจัดการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่องค์กรแห่งธรรมาภิบาลข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ของผู้ร่วมสนทนา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนววัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดดังมีรายละเอียดแบ่งเป็น ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับเทศบาล จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนประกอบ ด้วย

๑) ยุทธศาสตร์พัฒนากับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน ๖ ข้อ

๒) หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๒๔ ข้อ

ตอนที่ ๓ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม “ทศพิธราชธรรม” ของเทศบาลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน จำนวน ๓๐ ข้อ

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒,๓ และ ๔ ในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตราวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนซิส ลิเคิร์ท หรือเรียกว่า มาตราวัดแบบลิเคิร์ท (Likert type)^๓ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

^๓สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๐.

ระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	๕
ระดับมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	๔
ระดับปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	๓
ระดับน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	๒
ระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	๑

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์^๔ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย
๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง	ระดับการบริหารใช้มากที่สุด
๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง	ระดับการบริหารใช้มาก
๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง	ระดับการบริหารใช้ปานกลาง
๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง	ระดับการบริหารใช้น้อย
๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง	ระดับการบริหารใช้น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ : เป็นคำถามปลายเปิด (Opened - ended) ประเด็นปัญหาและผลกระทบการบริหารงานด้วยหลักพุทธธรรมของเทศบาลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดง ข้อเสนอแนะเป็นอย่างไร

ตอนที่ ๕ : เป็นคำถามปลายเปิด (Opened - ended) ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาล เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดง ข้อเสนอแนะเป็นอย่างไร

๓.๓.๑ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

๑.การสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมและสอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามและร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

๒) ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นองค์กรธรรมาภิบาล โดยแบบสอบถามเป็นประเภทคำถามปลายปิด และประเภทคำถามปลายเปิดซึ่งมีรายละเอียด ๕ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

^๔ชูศรี วงศ์รัตนะ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๕๑.

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับเทศบาล จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนากับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน ๖ ข้อ

๒) หลักนิติธรรมกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๔ ข้อ

ตอนที่ ๓: แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม “ทศพิธราชธรรม” ของเทศบาลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน จำนวน ๓๐ ข้อ

ตอนที่ ๔ : เป็นคำถามปลายเปิด (Opened - ended) ประเด็นปัญหาและผลกระทบการบริหารงานด้วยหลักพุทธธรรมของเทศบาลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดง ข้อเสนอแนะเป็นอย่างไร

ตอนที่ ๕ : เป็นคำถามปลายเปิด (Opened - ended) ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนธรรมาภิบาล เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดง ข้อเสนอแนะเป็นอย่างไร

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นองค์กรธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ในดังได้กล่าวข้างต้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทางด้านพระพุทธศาสนาและทางด้านเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาผู้เชี่ยวชาญที่มีเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน ๕ คน เพื่อเป็นการตรวจสอบเนื้อหาความชัดเจนของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อทำการแก้ไขให้ดีขึ้น

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

๕) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำมาคำนวณค่าของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้สูตร ดังนี้คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดรรชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับ
วัตถุประสงค์

$$\sum \frac{R}{N} = \text{ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

$$\text{โดยที่} \quad +1 = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}^{\text{๕}}$$

$$\quad \quad \quad 0 = \text{แน่ใจว่าสอดคล้อง}$$

$$\quad \quad \quad -1 = \text{ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง}$$

$$\quad \quad \quad -2 = \text{แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง}$$

ค่าความสอดคล้องแบบ IOC ของแบบสอบถามเรื่อง“ยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมชาติขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๑ ขึ้นไป จำนวน ๖๕ ข้อ จึงบ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่น

ตารางที่ ๓.๑๒ แสดงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทั้งโต	- หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม จังหวัดราชบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	- อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
อาจารย์ดร.วันชัย สุขตาม	- อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นาวาเอก ดร. อัมพร เพชรราช	- อาจารย์ประจำวิทยาลัยกองทัพอากาศ
อาจารย์ ดร. วสันต์ ทองไทย	- อาจารย์ประจำภาคคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^๕ พิสนุ ผ่องศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรอพเพอร์ตี้พรีนท์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๙.

๓.๓.๒ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข และเสนอแนะมาปรับแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้ประกอบด้วยเทศบาลตำบลบางแพ จังหวัดราชบุรี เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์ จังหวัดอ่างทอง เทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของ “ครอนบาค”^๖ (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้คือ

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

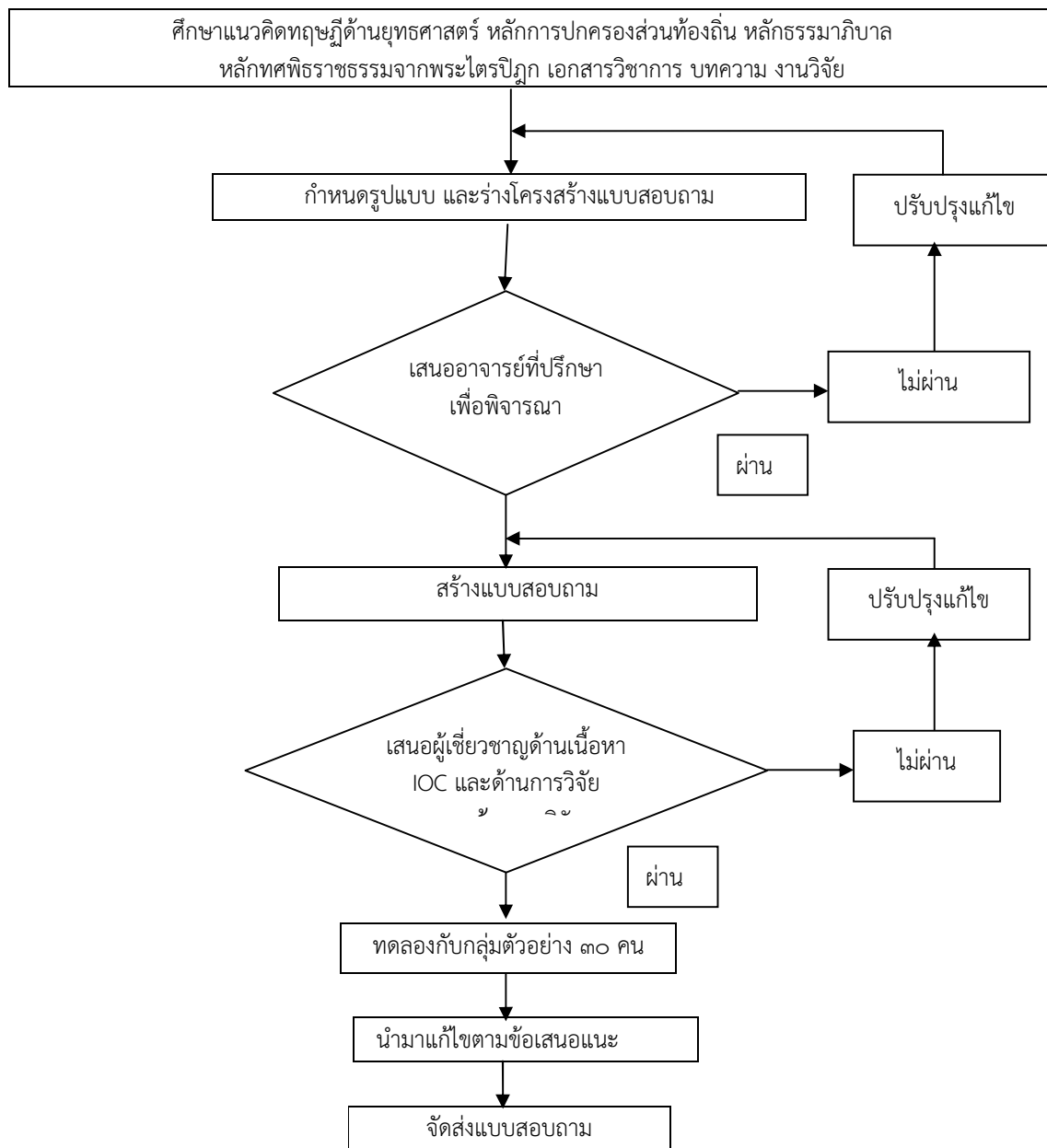
เมื่อ	α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	=	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
	$\sum s_i^2$	=	ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
	s^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับการนำหลักธรรมาภิบาล ๖ ข้อ หลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ข้อ ไปใช้กับยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน เท่ากับ ๐.๙๗๘ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม“มีค่ามากกว่า ๐.๗๐-๑.๐๐”^๗ จากคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ จำนวน ๖๕ ข้อซึ่งบ่งชี้ให้เห็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังกล่าวมีค่ามากกว่า ๐.๗๐ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมมีคุณภาพและมีความเชื่อถือได้สูงสามารถนำไปใช้วัดระดับยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาจัดพิมพ์แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป เพื่อให้สามารถเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้แสดงกระบวนการในการดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

^๖บุญชม ศรีสะอาด, *วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม ๑*, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓), หน้า ๗๕-๗๖.

^๗สุจินต์ ธรรมชาติ, *การวิจัยภาคปฏิบัติ*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗๒.

แผนภาพที่ ๓.๑ แสดงกระบวนการดำเนินงานสร้างแบบสอบถาม^๘

^๘ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๓), หน้า ๘๕.

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Instrument)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) นำหนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่องานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ กลุ่มบุคลากรเทศบาล และประชาชนผู้รับบริการ ที่อยู่ในองค์กรปกครองท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน จำนวน ๔๐๐ ชุด

๒) ผู้วิจัยออกไปแจกข้อมูลแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารบุคลากรเทศบาลและประชาชนที่อยู่ในองค์กรปกครองท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบให้สมบูรณ์ด้วยตนเองพร้อมคณะ

๔) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องอีกครั้ง

๕) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลเป็นรหัสไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

๖) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๗) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

๑) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ซิลเวอร์มัน (Silverman, ๒๐๐๐) ได้นำเสนอถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี ๔ วิธี คือ (๑) การสังเกต (Observation) (๒) ตำราและเอกสาร (Texts & Documents) (๓) การสัมภาษณ์ (Interviews) (๔) การบันทึกวีดิทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ (Audio & video recording)^๙ การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นและมุมมอง ค่านิยมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ระบุไปถึงการบอกเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นๆ ได้มีปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์หรือสภาวะแวดล้อมอย่างไร และที่สำคัญการสัมภาษณ์จะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตมาพรรณนาได้^{๑๐}

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์จะใช้ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

โดยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interviewing Guideline) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) เป็นเกณฑ์ และจะใช้แนวคิดทฤษฎีการต่อจิ๊กซอว์ (Jigsaw Puzzle) คือ การสอบถามเพิ่มเติมในรายละเอียดจน

^๙Silverman, D., *Doing Qualitative Research : A Practical Handbook*, (London, Sange, 2200), p 90.

^{๑๐}Creswell, J. W, *Qualitative inquiry and research design : Choosing among five Traditions*, Op. cit, p.121.

สามารถนำมาประมวลต่อเรื่องให้เห็นภาพรวม (Bid picture) และรายละเอียดปลีกย่อย (Decorated Context) ทั้งนี้ในการดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. กำหนดโจทย์การวิจัย (Research Question) เป็นเกณฑ์หลัก

๓. กำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่ต้องการทราบ เพื่อให้สอดคล้องกับโจทย์การวิจัย

๔. กำหนดข้อคำถามเชิงโครงสร้าง (Structural Interview Guideline) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) เป็นเกณฑ์

๕. นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

๖. นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๗. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

๘. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔.๑.๑ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับศึกษาแนวคิดการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการสร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ดังได้กล่าวข้างต้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทางด้านพระพุทธศาสนาและทางด้าน เครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาผู้เชี่ยวชาญที่มีเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน ๕ คน เพื่อเป็นการตรวจสอบเนื้อหาความชัดเจนของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อทำการแก้ไขให้ดีขึ้น

๓.๔.๑.๒ การสัมภาษณ์ (Interview)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงกึ่งโครงสร้างและใช้สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากแนวคิดของแพตตัน (Patton, ๑๙๙๐) ที่ระบุว่า การสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารที่จะทำความ

เข้าใจถึงปัจจัยประเด็นปัญหาและผลกระทบที่มีผลต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะทราบว่าอิทธิพลของพุทธธรรมนั้นจะมีผลต่อการบริหารและการใช้ชีวิตประจำวันของนักบริหารนั้นอย่างไร ซึ่งคำตอบที่ได้จะนำมาประมวลผลจัดหมวดหมู่ (Categories) การใช้การสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างจะสามารถนำมากำหนดรูปแบบได้

เนื่องจากผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใช้แนวทางตามนี้ เสนอในรูปกระบวนการดังนี้

๑. อุปกรณ์ (Equipment)

๑.๑ ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เมื่อจำเป็น

๑.๒ ตรวจสอบการใช้งานและอุปกรณ์ เช่น แบตเตอรี่

๑.๓ ตรวจสอบว่าอยู่ในสภาพดีก่อนสัมภาษณ์

๑.๔ เตรียมอุปกรณ์อื่น ๆ สำรองเพื่อขัดข้อง

๒. ก่อนสัมภาษณ์ (Before Interview)

๒.๑ เลือกสถานที่เงียบสงบ ปราศจากการรบกวน

๒.๒ จัดวางอุปกรณ์บันทึกเสียงใกล้ผู้ให้สัมภาษณ์และแน่ใจว่า สามารถเก็บข้อมูลได้ชัดเจน

ทั้งผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์

๒.๓ จัดเตรียมสถานที่บันทึกให้มั่นคง

๒.๔ ทดสอบระบบ (Systematical test)

๓. ระหว่างการสัมภาษณ์ (During Interview)

๓.๑ ถามหรือพูดซ้ำๆ ซดๆ ไม่เร็วเกินไปและขอให้ผู้รับการสัมภาษณ์ตอบซ้ำๆ และชัดเจนเช่นกัน

๓.๒ ถามคำถามให้ชัดเจน

๓.๓ ทดสอบและเปิดทวนในเบื้องต้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่า ไม่มีเหตุขัดข้องทางเทคนิค

๓.๔ อย่าให้สิ่งอื่น ๆ เช่น ขวด กระดาษ รบกวนการบันทึก

๓.๕ หยุดการบันทึกในประเด็นไม่เกี่ยวข้องหรือผู้ให้สัมภาษณ์ร้องขอ (Out of Record)

๓.๖ สังเกตการณ์ทำงานของเครื่องบันทึกเสียง

๓.๗ ระบุออกเสียงว่า “สิ้นสุดการสัมภาษณ์”

๔. หลังการสัมภาษณ์

๔.๑ ฟังการบันทึกเสียงทั้งหมด และบันทึกในส่วนสำคัญส่วนที่ไม่ใช่สาระลบทิ้ง

๔.๒ ทำการติดฉลาก และจัดเก็บในสภาพที่ดี^{๑๑}

ผู้วิจัยได้ทำการแปลงแนวทางดังกล่าวออกมาเป็นรายการตรวจสอบ (Checklist) เพื่อใช้ตรวจสอบและตรวจทั้งในเชิงเนื้อหา และเชิงเทคนิคว่าดำเนินการได้ครบถ้วนและสมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

^{๑๑}Patton, M.Q, **Qualitative evaluation methods**, (Beverly Hills, CA : Sage, 1980), p.249.

๑.เดินทางไปถึงสถานที่สัมภาษณ์ก่อนเวลานัดหมาย ๑ ชั่วโมง

๒.กล่าวทักทาย ยกมือไหว้ แนะนำตนเอง

๓.แจ้งขอความยินยอม และขอบันทึกเทป

๔.ตรวจสอบวัสดุหรืออุปกรณ์ในการบันทึกเทป

๕.เริ่มต้นสัมภาษณ์

๖.ดำเนินการสัมภาษณ์

๗.ปิดการสัมภาษณ์

๘.แสดงความขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

๙.กล่าวอำลาผู้ให้ข้อมูลโดยการยกมือไหว้ตามธรรมเนียมไทย^{๑๒}

ทั้งนี้การสัมภาษณ์ควรใช้เวลาประมาณ ๓๐-๖๐ นาทีสำหรับการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง

๓.๔. วิธีการจัดการเก็บข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการถัดมาคือการจัดการเก็บข้อมูล ไมล์และซูเบอร์มัน กล่าวถึงการจัดการข้อมูลว่า ในการบริหารจัดการข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น เนื่องจากข้อมูลมีที่มาจากหลายแหล่ง บางครั้งอาจเป็นวัสดุต่างๆ เราจะต้องจัดการให้มีความง่าย ยึดหยุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการดังนี้

๑.การสัมภาษณ์เชิงลึกและการบันทึกเทป

๒.จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่บันทึก

๓.ถ่ายโอนข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์

๔.แยกแฟ้มของแต่ละคน

๕.ทำการสำรองข้อมูลที่สำคัญเพื่อป้องกันการสูญหาย

๖.บันทึกลงแผ่น CD

๗.พิมพ์ออกมาเป็นต้นฉบับ

๘.เก็บในแฟ้ม^{๑๓}

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป และการจัดทำรายงานหรือวิทยานิพนธ์ ซึ่งเครสเวล (Creswell) อ้างว่า การได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ลินคอล์นและกูบ่า (Lincoln and Guba) ยืนยันว่า การวิเคราะห์ข้อมูลควรทำไปตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อสะดวกในการ

^{๑๒}จำเนียร จวงตระกูล, การวิจัยเชิงคุณภาพ : เครื่องมือสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๓๑๗ -๓๒๒.

^{๑๓}Miles, M.B.& Huberman, A.M, An expanded sourcebook of qualitative data analysis, 2 ed, (Thousand Oaks, CA : Sage, 1994), p.5.

ดำเนินการต่อไป แพตตัน (Patton) สนับสนุนว่า เมื่อสิ้นสุดการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วก็จะมีประเด็นใดมาเพิ่มอีก ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลควรจะเริ่มทำตั้งแต่วันแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นเมื่อสัมภาษณ์เสร็จ จึงควรมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็ว และทำการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ

๓.๕.๑ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติและประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ ตามลำดับดังนี้

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ คือ

๑.การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความเกี่ยวข้องกับเทศบาล วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

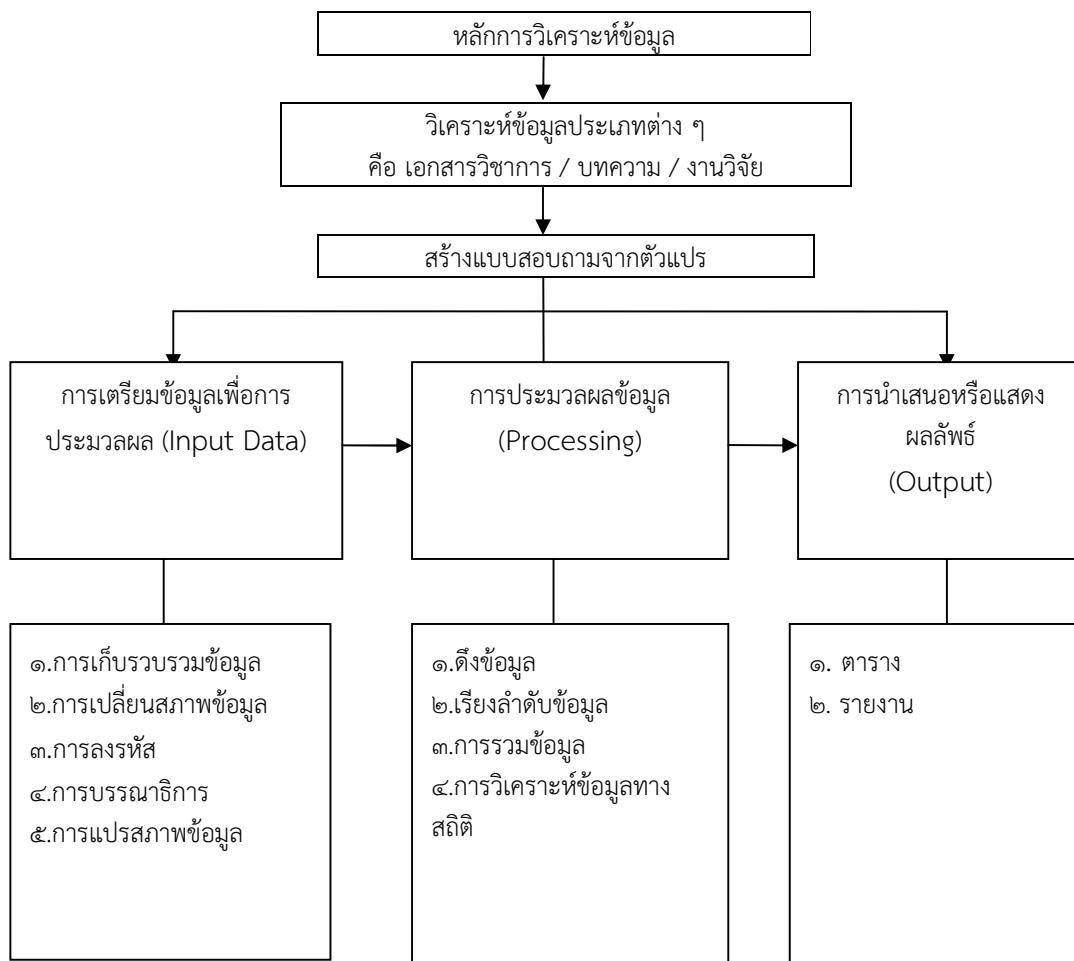
๒.การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการบริหาร วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔.การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมกับการบริหารงานของเทศบาล วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๕.การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

เพื่อให้สามารถเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังภาพ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๒ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้มี ๒ อย่างคือ สถิติพรรณนาหรือสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)^{๑๔} คือ

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ
X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
N = จำนวนประชากร

๒. การหา “ค่าเฉลี่ย”^{๑๕} (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม
N = จำนวนประชากร

๓. การหา “ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”^{๑๖} (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน
N = จำนวนประชากร
 $(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

^{๑๔} นิภา เมธาวิชัย, **วิทยาการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

^{๑๕} สงศรี ชมภูวงศ์, **การวิจัย**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

^{๑๖} ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรม โดยใช้เทคนิค 6'Cs^{๑๗} ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย
 กระบวนการดังต่อไปนี้

- ๑) กำหนดมโนทัศน์ (Concept) แนวคิดในการวิเคราะห์
- ๒) รวบรวมเนื้อหา (Contents)
- ๓) วิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Classification)
- ๔) จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Category)
- ๕) สรุปและจัดระบบความคิด (Conceptualization)
- ๖) อธิบายความหมาย (Communication)

ขั้นตอนที่ ๒ การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรม โดยใช้เทคนิค 6'Cs Technique Analysis ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

- ๑) กำหนดมโนทัศน์ (Concept)
- ๒) รวบรวมเนื้อหา (Contents)
- ๓) วิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Classification)
- ๔) จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Category)
- ๕) สรุปและจัดระบบความคิด (Conceptualization)
- ๖) อธิบายความหมาย (Communication)

๓.๕.๔ ความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness)

การนำเสนอส่วนที่ด้วยความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่ง
 แพตตัน (Patton, ๑๙๙๐) ได้เสนอไว้ว่า “ผู้วิจัยเชิงคุณภาพต้องมีกฎเกณฑ์ด้วยวิธีในการรายงานที่มี
 ประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูล และกระบวนการของการวิเคราะห์ที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นตรวจสอบ
 ผลผลิตของการรายงาน”^{๑๘}

สตรอส และกอบิน (Strauss and Corbin, 1990) ได้นำเสนอในประเด็นว่า “ในการวิจัย
 เชิงคุณภาพจำเป็นต้องได้รับการประเมินอย่างแม่นยำเพื่อตอบถึงความชัดเจนที่มี
 ประสิทธิภาพเพื่อว่าผู้อ่านผลงานการวิจัยที่ตีพิมพ์สามารถประเมินคุณค่าของงานวิจัยได้”^{๑๙}

^{๑๗} นภัทร์ แก้วนาค นาวาอากาศเอก ดร., เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis Technic), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๖.

^{๑๘} Patton, M, *Qualitative Evaluation and Research Methods*, Newbury Park, California, Sage, 1990), p.462.

เกณฑ์ความน่าเชื่อถือจะปรากฏในรูปของ การสามารถให้ความไว้วางใจ (Credibility) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) ความมีอิสระ (Dependability) และการสามารถยืนยัน (Confirmability) Lincoln & Guba และ Shenton)^{๒๐} ได้สรุปเกณฑ์เชิงคุณภาพไว้ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑๓ เกณฑ์ความน่าเชื่อถือ

เกณฑ์	การดำเนินการโดยผู้วิจัย
๑) ความแกร่งทางวิชาการ	- กำหนดคำถามการวิจัย และการออกแบบการวิจัยให้เหมาะสม - การสุ่มตัวอย่าง และการเลือกประชากร - การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) การตรวจสอบแหล่งที่มาต่าง ๆ ของข้อมูลของผู้สืบสวนข้อมูลหลาย ๆ คนที่ต่างกัน - กลยุทธ์การช่วยให้เกิดความเชื่อสัจยในผู้ให้ข้อมูล - การใช้เทคนิคถามซ้ำ (Iterative questioning) ในการรวบรวมข้อมูล - การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่เป็นทางลบ - การจัดช่วงเวลาพูดคุยรายละเอียดระหว่างนักวิจัยกับผู้รับผิดชอบโครงการอย่างสม่ำเสมอ (Peer scrutiny of project) - การสะท้อนข้อสังเกต - การเขียนภูมิหลัง คุณสมบัติ และประสบการณ์ของนักวิจัย - การตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวม และตีความ ทฤษฎีที่ค้นพบ - การอธิบายถึงปรากฏการณ์อย่างเข้มข้น ลึกซึ้ง และละเอียดถี่ถ้วน - การตรวจสอบข้อค้นพบหรือผลการวิจัยที่มีคนทำมาแล้ว
๒) การถ่ายโอนผลการวิจัย	- ศึกษาข้อมูลพื้นหลังจากบริบทของการศึกษา และตีความรายละเอียดถึงปรากฏการณ์ในคำถามเพื่อให้สะท้อนถึงการเปรียบเทียบ
๓) การพึ่งพาเกณฑ์	- การใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีที่สอดคล้องกัน (Overlapping Methods) - การอธิบายรายละเอียดของวิธีวิทยาอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถทำวิจัยซ้ำได้
๔) การยืนยันผลการวิจัย	- การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นการลดอิทธิพลที่เกิดจากอคติของนักวิจัย ทั้งการยอมรับข้อตกลงของนักวิจัย - การพิจารณาถึงจุดอ่อนของวิธีการที่ใช้ และผลที่เกิดขึ้น - การอธิบายถึงวิธีวิทยาที่ใช้ในการวิจัยอย่างลึกซึ้งเพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย - การใช้ผังเพื่อแสดงร่องรอยของการติดตาม (Audit trail)

^{๑๙} Strauss, A. and J. Corbin, **Basics of Qualitative Research : Grounded Theory Procedures and Techniques**, (Newbury Park, California, Sage, 1990), p.249.

^{๒๐} Shenton, A. K. Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research Projects, **Education for Information** ๒๒, (IOS press, 2004), p 73.

เกณฑ์การพิจารณาความแกร่งทางวิชาการหรือความน่าเชื่อถือที่กล่าวมาข้างต้น โดยอธิบายการใช้วิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือนั้นสามารถสรุปให้เข้าใจมี ๔ วิธีการคือ (๑) การจัดระบบการเก็บหลักฐานเพื่อตรวจสอบงานวิจัย (Audit Trail) (๒) การศึกษาเพื่อสร้างความคุ้นเคย (Familiarization Study) (๓) การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายทิศทาง (Triangulation) และ (๔) การตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง^{๒๑}

ดังนั้นผู้วิจัยจึงอาศัยเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพงานวิจัยทั้ง ๔ ด้านนี้ ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเพิ่มความเชื่อถือ และไว้วางใจในคุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังที่ จำเนียร จวงตระกูล กล่าวไว้ว่านักวิจัยจะต้องอาศัยว่าวิธีการมีความเหมาะสมกับงานวิจัยของตนและเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมโดยอาจจะต้องใช้หลาย ๆ วิธีรวมกันไปอย่างไรก็ตามในการสร้างความแกร่งทางวิชาการหรือความน่าเชื่อถือได้ในทางปฏิบัติ นั้น ในด้านความน่าเชื่อถือได้ (Credibility) วิธีการที่นิยมทำกันมากคือการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายทิศทางหรือแบบสามเส้า (Triangulation)^{๒๒}

๓.๕.๕ นักวิจัย

นักวิจัยมีสิทธิที่จะรักษาจรรยาบรรณของตนโดยการทำงานวิจัยอย่างตรงไปตรงมา ผลงานที่ได้จะสรุปตามข้อมูลที่รวบรวมมาโดยหลักการทางวิทยาศาสตร์ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หากได้รับการบีบบังคับจากผู้เกี่ยวข้องจนเกิดความเสียหาย หรือเป็นอันตราย ผู้วิจัยสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมายได้

๓.๕.๖. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลพึงทราบถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัยเพื่อจะได้พิจารณาว่าจะร่วมโครงการวิจัยหรือไม่ หรือมีสิทธิที่จะปฏิเสธให้ข้อมูลไม่ว่าในกรณีใด ๆ ชื่อและข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลจะต้องไม่ถูกเปิดเผย เพราะอาจมีผลถึงความอับอายต่อสถานภาพในสังคม และเป็นทางที่ทำให้สังคมรังเกียจได้ จะเห็นว่ากลุ่มผู้ได้รับผลกระทบต่างมีความสัมพันธ์ต่อกัน การคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นและรักษาสีติของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง และของตนเองไว้เป็นสิ่งที่ต้องกระทำ แม้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายทางจรรยาบรรณการวิจัย เช่น ในบางประเทศก็ตาม

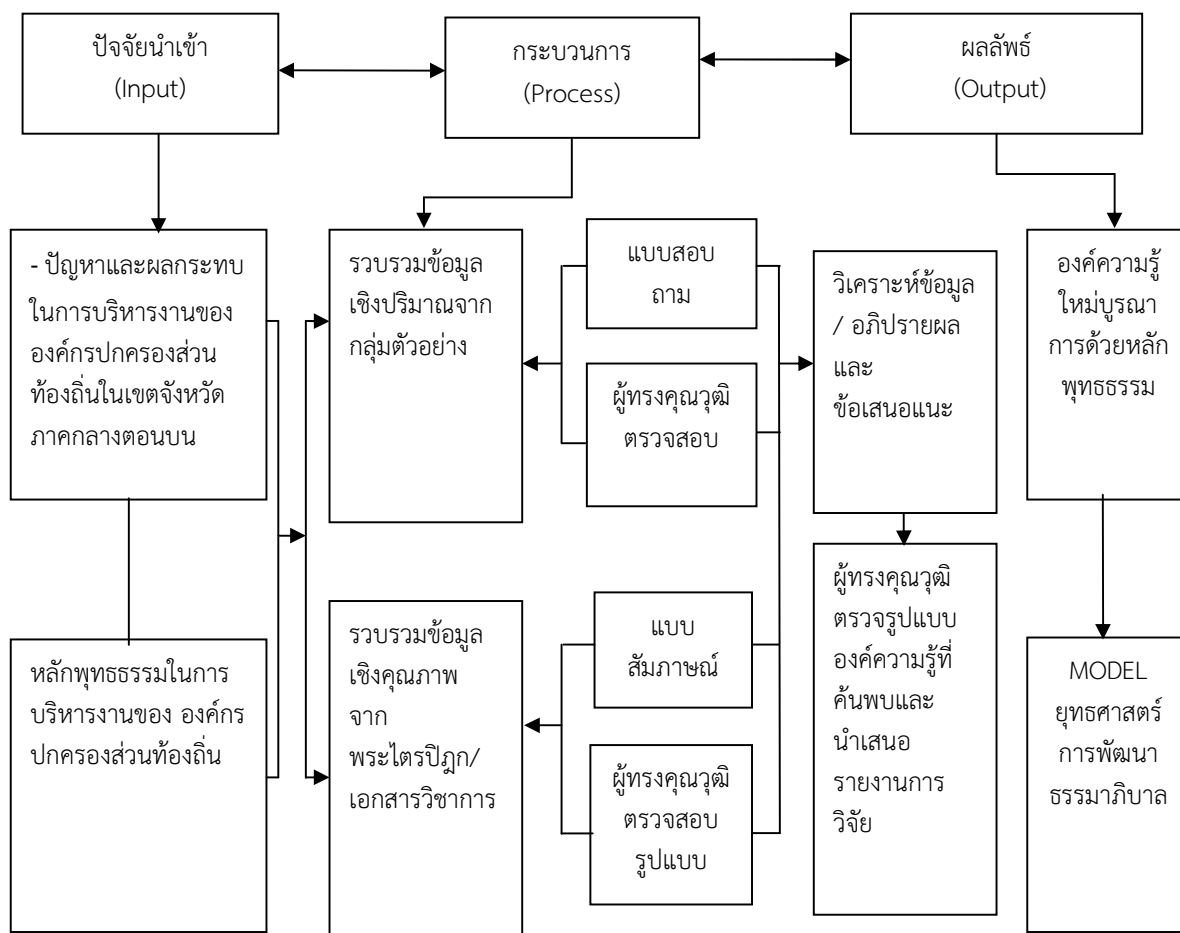
ผู้วิจัยเองเป็นผู้มีส่วนสำคัญในเรื่องนี้ จึงต้องพยายามรักษาจรรยาบรรณของนักวิจัยไว้ให้ดี เพื่อชื่อเสียงที่ดีของตนเอง และให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย^{๒๓}

^{๒๑} Joungtrakul, J, Industrial Democracy and Best Practice in Thailand : A Stakeholder Study. Perth, Australia, Thesis Presented for the Degree of Doctor of Business Administration, Op. cot. pp 169 - 173.

^{๒๒} จำเนียร จวงตระกูล, การวิจัยเชิงคุณภาพ : เครื่องมือสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ, อ่างแล้ว, หน้า ๕๑๙.

^{๒๓} วุฒราภรณ์ สุริยาภิวัฒน์, วิจัยธุรกิจยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘-๒๘๕.

สาระสำคัญที่ผู้วิจัยได้แสดงมาทั้งหมด สามารถกำหนดเป็นผังงาน (Flowchart) ดังต่อไปนี้

แผนภาพ ๓.๕ แสดงผังงาน (Flowchart) ในการดำเนินงานวิจัย